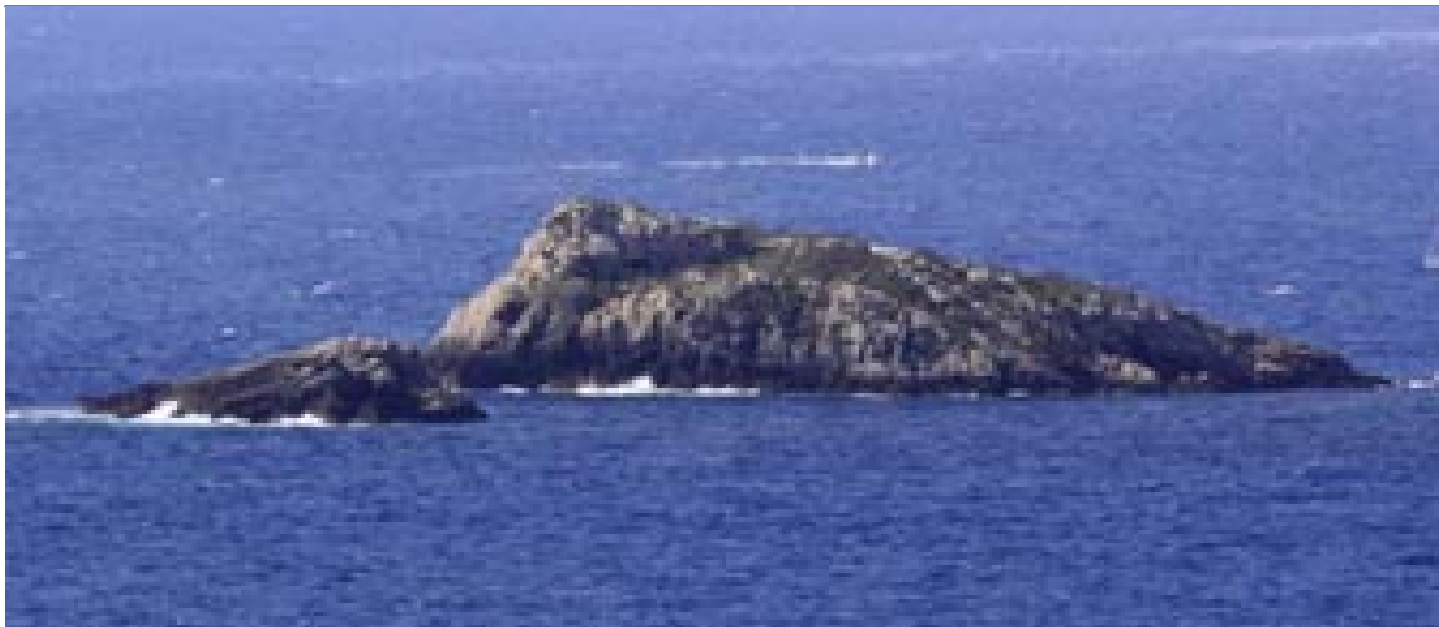

Les Illes Malvines i els Illots Malvins

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 06-06-2013

Es diuen Malvines les Illes Falkland perquè uns francesos els van posar aquest nom en record del port de Saint-Malo, d'on sortien, o perquè uns catalans les van batejar així en record dels Illots Malvins, que es troben just a l'estret entre Eivissa i Formentera?

Al juny del 2006 vaig fer una breu estada a l'illa de Formentera amb l'amic Jaume Aspa. A més a més de reposar i de voltar per l'illa, m'hi vaig comprar el llibre d'En Carlos Garrido, Formentera Mágica, per conèixer aquells aspectes del país que no s'acostumen a explicar en els prospectes turístics o en els llibres massa formals d'història o de cultura general. Com acostumo a fer, vaig anar subratllant el text i prenent notes al marge per si de cas més endavant havia de necessitar informació de cara a les recerques que tinc obertes i que vaig enllestit molt a poc a poc.

I quina no ha estat la meua sorpresa quan avui, dia 17 d'abril del 2013, en cerca d'informació per un article que escric sobre la bruixeria a Catalunya, he tornat a obrir el llibre, per veure què hi havia marcat i per si en podia treure quelcom d'utilitat, i he trobat que, a la pàgina 20, havia escrit una nota al marge: "Illots Malvins", perquè l'autor al text hi parla, evidentment, dels "Illots des Malvins". Era un recordatori. I avui l'he recuperat.

No cal que us digui que si em va cridar l'atenció el nom d'aquestes illes és per la gran semblança que té amb el nom català d'Illes Malvines amb què són conegudes les illes angleses Falkland, que hi ha davant de les costes argentines.

Com era de suposar, la majoria d'entesos fan derivar el nom de Malvines del mot francès "Malouines", perquè, com apunta un entès de la xarxa, que no fa altra cosa que dir el que diu tothom, va ser aquest el "topònim que els havien donat els navegants francesos y flamenconeerlandesos en referència al port de Saint-Malo, a França, des d'on partien".

Ara bé, En Bruno Tondini, a la seva història de les Islas Malvinas, ens assegura que "encara que manquen relacions documentals fefaents del descobriment, la cartografia mostra com a probable el descobriment de les Malvines per

algunes de les naus de l'expedició d'En Magallanes", tal com assenyalen diversos historiadors que ell recull i anota. És a dir, que si els primers descobridors eren hispans, i si, acte seguit, les illes van ser de jurisdicció espanyola, i les naus espanyoles que creuaven l'estret de Magalló les visitaven, les albiraven o les coneixien, raó per la qual les feien constar als mapes, seria molt estrany que el nom els provingués d'un terme francès, donat per uns navegants que hi arribaren mig segle més tard.

Però, per tal com sabem que l'expedició magallànica es va preparar al port de Barcelona, ciutat que llavors acollia la Cort Imperial, i va salpar des d'aquesta mateixa ciutat, tal com ho recull el cronista Antoni Llobart (dit també Antonio de Pigafetta) al seu Viatge a l'entorn del món, és congruent deduir-ne que els expedicionaris que hi van anar eren també catalans. Catalans d'arreu de la Nació Catalana. I llavors, les coses ja comencen a ser versemblants.

Perquè seria ben natural que si davant de les costes d'Eivissa hi ha un parell d'illots coneguts com a Illots des Malvins, ben a prop de l'estret que separa Eivissa de Formentera, i a prop de l'Estret de Magalló hi ha també dos illots, el nom de les illes catalanes s'agafés per batejar el de les illes americanes. La semblança no és formal: a cop d'ull, no em sembla que les Malvines tinguin una forma orogràfica gaire semblant als Malvins, però sí que hi ha una gran similitud estratègica, situacional. Els Malvins són dos illots, davant de la costa i prop d'un estret. I les dues illes principals de les Malvines, també.

I encara una "casualitat" més: Així com l'illot més gran dels Malvins es diu Malví Gran, el més gran de les Malvines, és també Gran Malvina. Ho podem atribuir a la casualitat i a l'atzar. O no. I llavors ens cal tornar novament al patró balear que també s'exportaria als illots atlàntics.

Caldria estudiar-ho a fons, però penso que el nom de les Malvines només pot venir de la seva gran semblança lèxica i de situació amb els Malvins, nom impronunciable en castellà, que havia de donar Malvines o l'actual Malvinas.

Jordi Bilbeny